

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Quibusdam præmissis referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

ARTICVLVS PRIMVS.

An Christus de potentia absoluta peccare potuerit?

§. I.

Quibusdam premisiss referuntur sententia.

Suppono primò ut certam & indubitam veritatem fidei, Christum nunquam de facto peccasse: id enim innumera testantur Scripturæ loca: nominatim verò Isaia 53. dicitur Christum non fecisse iniquitatem, nec dolum fuisse inventum in ore ejus. Ad quem locum alludit S. Petrus Epistolæ 1. cap. 2. iisdem verbis Christi innocentiam commendans, nisi quod pro iniquitate apud eum habetur peccatum, ut liqueat Christum non modò non admisisse gravem culpam, qualem vox iniquitas in communi usu sonat, sed prorsus nullam, alioquin peccatum fecisset, quod negat Apostolus. Habetur etiam ad Hebræos 4. Christum tentatum fuisse per omnia pro similitudine, absque peccato. Quæ verba perspicuè excludunt à Christo peccatum. Et capite 7. *Talis enim decebat, ut nobis esset Pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus.* Denique ipse Christus se accusatorum & hostium iudicio permisit dicens, *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Quod Sanctus Chrysostomus homilia 24. in 1. ad Corinthios, magnæ esse securitatis docet.

Missâ facio loca quædam quibus innocentia Christi non nisi allegoricè traditur, ut quæ S. Chrysostomus homil. 5. ex variis in Marthæum locis profert de serpente super petram non relincente vestigia, quod ad Christi innocentiam aptat. Item quod Psalm. 90. dicitur, *Flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.* quod idem Chrysostomus accipit de Christi humanitate, nullo unquam peccato temerata, tanquam flagello diabolico procul abacto. Similiter quod habetur Exodi 25. de arca veteris testamenti compacta ex lignis quæ putrescere non poterant, & auro purissimo intus & extra contexta, quod ad Christi humanitatem, nullius peccati putredini obnoxiam, & charitate intus & extra veluti auro purissimo rutilantem, refert Eustachius Antiochenus, oratione in illud, *Dominus pascit me.* Docet etiam Isidorus Pelusiota libro 1. Epistolâ 193. quod Jacob hædorum pellibus contextus, ac paternam benedictionem consecutus, Christum significavit, qui peccato obnoxiam naturam citra peccatum suscepit, ac vitiosos ipsius affectus in seipso interemit; & Sanctus Maximus sermone de Paschate, de Christo exponit illud Psalmi 88. *Ponam in faculum sæculi semen ejus, & thronum ejus sicut dies cæli.* Quod sic glossat:

» [Quis est dies cæli, nisi Christus Dominus de
» quo dicitur per Prophetam, *Dies diei erigatur*
» *verbum*: ipse enim dies Filius, cui Pater dies, di-
» vinitatis suæ eructat arcanum. Ipse, inquam, est
» dies qui ait per Salomonem, *Ego feci ut oriretur*
» *in cælo lumen indeficiens.* Sicut ergo diem cæli
» nox omnino non sequitur, ita & Christi iustitiam
» peccatorum tenebræ non sequuntur. Semper
» enim dies cæli splendet, lucet, & fulget, neque
» aliquâ potest obscuritate concludi, ita & lumen
» Christi semper micat, radiat, coruscat, nec ali-
» quâ potest delictorum caligine comprehendere, un-

A de ait Evangelista Joannes: *Et lux in tenebris lu-
cet, & tenebra eam non comprehenderunt.* De-
nique sponsa in Canticis pulchritudinem spon-
describens, ipsum ait esse candidum, & rubicun-
dum, ac electum ex millibus, quod Ricardus Vi-
etorinus interpretatur de Christo, qui candidus
est propter innocentiam, rubicundus ex ardore
charitatis, vel ex sanguine in passione fuso, &
electus ex millibus, quia solus fuit sine peccato
inventus.

Ratio etiam quam D. Thomas hic art. 1. addu-
cit, id apertè declarat: Christum enim nisi
propter tria assumpsit defectus nostros, scilicet ut
pro nobis satisfaceret, ut veritatem humanæ na-
turæ comprobaret, & ut nobis fieret exemplum
virtutis: Sed ad nullum horum potuit peccatum
conducere: Ergo nullum assumpsit peccatum. Ma-
jor patet, Minor verò quoad singulas partes pro-
batur. In primis enim peccatum non potuit ad sa-
tisfaciendum conducere, cum potius impediat
virtutem satisfactionis. Nec ex illo demonstratur
veritas humanæ naturæ, non enim est humanæ
naturæ conforme, sed potius contra illius inclina-
tionem. Nec tandem potest virtutis exemplum
esse, cum contrarietur virtuti. Peccatum ergo
actuale vel habituale nullâ ratione potuit in Chri-
stum cadere, præsertim cum ipse idcirco venisset,
ut peccatum destrueret, essetque agnus Dei tollens
peccatum mundi juxta Daniëlis prophetiam. Un-
de præclare S. Paulinus panegyri. de obitu Celsi.

*Nam neque deleret culpas, nisi liber ab illis,
Nec laxare reos posset & ipse reus.
Nec peccatori mors cederet, utpote vinculum
Peccati vinculis legitime retinens.*

Eandem rationem eleganter prosequitur D.
Bernardus serm. 4. de vigilia Nativitatis, his ver-
bis: *Ecce agnus sine macula, agnus qui tollit pec-
cata mundi. Quis enim peccata melius tolleret,
quàm is in quem peccatum non cadit? Iste sine du-
bio lavare me potest, quem constat inquinatum non
esse. Hac manus opertum luto detergat oculum
meum, quæ sola sine pulvere est. Iste mihi festu-
cam educat de oculo, qui non habet trabem in suo.*
Imò iste trabem educat de meo, qui nec exiguum
pulverem habet in suo.

Patrem inter & humanum genus inimicitia in-
tercedebant, quarum Christus destructor, & in-
ter Deum & homines mediator esse debebat: Non
igitur ex inimicis unus esse debuit, ne & ipse me-
diatore & conciliatore egeret. Moyses terram
promissionis intrare non potuit, sed Josue, qui ad
aquas contradictionis non peccavit. In quo no-
tatur quod oportebat humani generis liberato-
rem, & introductorem in cælestem Jerusalem,
esse sine peccato, ut egregiè observavit Step-
hanus Cantuariensis in cap. 27. Numerorum. Sum-
ma ergo Christi innocentia, & perfecta à quo-
cumque peccato immunitas, à nullo Catholico
potest revocari in dubium.

Nec obstant quædam Scripturæ testimonia, qui-
bus peccatum tribui Christo videtur, ut illud Psalm.
21. *Deus Deus meus respice in me, quare me de-
reliquisti? longè à salute mea verba delictorum
meorum.* Quæ verba David in Christi persona di-
xisse, extrâ controversiam est, cum ipse Christus
partem eorum in cruce protulerit; idèque D.
Augustinus hunc Psalmum, non tam prophetiam
cenfet appellandum, quàm evangelicâ historiam.
Cum ergo Christus verbis illis sua aliqua delicta
agnoscat, non videtur fuisse expers peccati. Simi-
leque est illud Psalm. 37. *A facie peccatorum meorum,*

quod de Christo dictum esse, admittit ibi S. Augustinus. Addi item potest locus Apostoli 2. Corinthi, 1. & ad Galatas 3, dicentis Christum factum esse peccatum & maledictum. Denique obijci potest, Christum voluisse à Joanne baptizari: hoc autem fuisset inutile & superfluum, si nullum peccatum habuisset, vel contraxisset, cum Luca 3. Joannes baptizasse dicatur in remissionem peccatorum.

6. Sed hæc vix responsione egent, locus enim Psalmi 21. & 37. facile exponitur dicendo Christum ibi tanquam humani generis fideiuflorem exponere aeterno Patri se propter delicta sua (quæ videlicet in se suscepit, suo sanguine & cruciatibus eluenda) longè fieri à salute corporis, & liberatione, quam ex naturæ inclinatione petebat. Ita hunc locum exponunt Nazianzenus orat. 36. Augustinus ad locum prolatum ex Psalmi 37. & ad titulum Psalmi, 8. Genebrardus, Bellarminus, & alij: quin etiam in Concilio Romano viginti Episcoporum sub Vigilio, ea expositio sub anathemate præcepta est can. 22. ut refert Turrianus in defen. libri 2. Constitutionum Clementis, ad caput 5.

7. Ad locum verò Apostoli ex 2. ad Corinthi, 5. ubi Christus dicitur factus peccatum, respondetur cum D. Augustino in Enchir. cap. 41. & cum D. Thoma hic art. 1. ad 3. eatenus dici Christum factum esse peccatum, quia hostia pro peccatis est factus, nam in antiqua lege, sacrificia pro peccatis dicebantur peccata, juxta illud Osee 4. *Peccata populi mei comedent.* Vel Christus dicitur factus peccatum, quia factus est in similitudinem carnis peccati, propter corpus mortale & passibile quod assumpsit.

8. Quod de baptismo additur omnino insulsum est, nam baptismus Joannis quem Christus suscepit, erat infirmum & egenum elementum. Et quamvis dicatur Joannes baptizasse in remissionem peccatorum, tamen id baptismus ille non nisi figuratè & dispositivè præstabat, commo- nendo videlicet hoc externo signo peccatores, ut lavarentur per contritionem, ac mundi fierent, Unde fatètur omnino à Felice Urgelitano assertum dicitur, Christum in baptismo Joannis quem suscepit, spirituali generatione, æquè ac nos in Christi baptismo, fuisse renatum; cum potius Christus baptizari voluerit, ut aquas ipsas ablueret, & nobis sanctificandis aptaret, seu ut vim regenerandi fideles ipsis tribueret, ut eleganter expendit Ambrosius serm. 18. his verbis: *Idèò baptizatur Christus, non ut sanctificetur ab aquis, sed ut ipse aquas sanctificet, & puritate suâ purificet fluentia illa quæ tangit: consecratio enim Christi, consecratio maior est elementi. Cum enim Salvator abluitur, iam tunc in nostrum baptismum tota aqua mundatur, & purificatur fons, ut securis postmodum populis lavacri gratia ministraretur.* Similia habet S. Maximus homil. 7. de Epiphania, ubi idcirco tantum baptizatum Christum ait, ut aquæ nostro baptismati consecrarentur, & S. Chrysostomus homil. in Præcurso- rem, ubi baptizatum à Joanne Christum ait, ut detergeret antiquum peccatum, & aperiret aquæ ac spiritus vulvam. Additque: *Cum Jesus descendisset in Jordanem, videre erat magnum miraculum, fontem in flumine lotum, & flumen in flu- mine baptizatum.*

9. Suppono secundo ut certum & indubitatum, Christum non solum nunquam de facto peccasse, sed nec potuisse de lege ordinaria peccare, quia e-

Tem. IV.

A rat beatus, & gratiâ plenus, à primo instanti conceptionis, propter conjunctionem animæ ejus ad Verbum: beatitudo autem, & gratiæ plenitudo, non possunt, de lege saltem ordinaria, cum peccato componi. Quod igitur in præsentì inquirimus, est an Christus, etsi non peccaverit de facto, nec de lege ordinaria peccare potuerit, de potentia tamen absoluta potuerit peccatum committere; non quòd Deus præbeat vires ad peccandum, vel ad illud suâ potentia speciali juvet, id enim omnes Theologi impossibile censent, aliàs author peccati esse posset; sed quòd utendo suâ absoluta potentia, auferat à Christo dona cum peccato repugnantia, v. g. beatitudinem, gratiam habitualementem, & supernaturales virtutes, vel talia dona non tribuat humanitati, ut potuit de potentia absoluta, in communi Theologorum sententia, eò quòd cum unione hypostatica essentiali connexionem non habeant. Unde sensus præsentis difficultatis est, an in casu quo Verbum humanitatem assumeret sine beatitudine, & sine ullo gratiæ dono, præter gratiam substantialem unionis, posset illius humanitas peccare in sensu composito unionis, hoc est unione cum peccato retentâ, vel in sensu diviso, hoc est unione per peccatum destructâ, eo modo quo homo justus potest peccare mortaliter, non peccato cum habituali gratia composito, sed gratiâ per peccatum destructâ.

C Qua in re tres reperio diversas Theologorum sententias. Prima asserit posse in eo casu Christum peccare in sensu composito unionis, hoc est unione non destructâ per peccatum, sed cum illo conservatâ. Ita Durandus in 3. dist. 12. quæst. 2. dicens, *in contrarium magis obistere verba devota, quam rationem efficacem.* Hunc sequuntur Nominales, præsertim Ocham, Almainus, & Marfilus. Scotus etiam & ejus Discipuli, nominatim Rada, & Faber, huic adherent sententiæ.

Secunda docet non posse quidem etiam de potentia absoluta, peccatum componi cum unione hypostatica; in sensu tamen diviso humanitatem Verbo unitâ sine visione beatifica, posse peccare, peccato destruentem unionem, non quidem ex natura rei, sed de potentia absoluta. Hanc tenet Hurtado hic disp. 19. & 60.

Tertia quæ non solum apud domesticos, sed etiam apud extraneos communis est, defendit humanitatem Verbo unitam non posse etiam de potentia absoluta peccare, nedum in sensu composito, nimirum unione cum peccato retentâ, sed nec etiam in sensu diviso, nempe unione per peccatum destructâ. Hanc sententiam ita certam plures existimant, ut oppositam iudicent erroneam, & Capreolus dicat, *contra illam non esse agendum argumentis, sed flammis.* Qui autem mitius loquuntur, eam ad minus temerariam vel scandalosam censent. Sed quidquid sit de his censuris, à quibus abstinendum existimo, ut sancti Doctoris modestiam imitemur, veram omnino censeo sententiam, quæ Christum ex vi præcisè unionis hypostaticæ omnino impeccabilem esse affirmat, & oppositam SS. Patrum doctrinæ apertè repugnare, ut patebit ex dicendis §. sequenti.

§. II.

Prima conclusio statuitur, & autoritate SS. Patrum firmatur.

Dico primò: humanitas Christo Verbo unita peccare non potuit, etiam de potentia absoluta, peccato cum unione composito.

KKkkk iij